

Характерно за беззъбите китове (Мъстицети) са двата надлъжни реда от 300—400 рогови пластини, разположени напречно на небцето (това са зъбите) и перовидно разчленени по вътрешния ръб. Еластичните „зъби — балените — на кита по-рано бяха ценен деликатес („китов мустак). С този огромен процеждащ апарат мустакатите китове задържат основната си храна — крила. Когато животното отвори огромната си паст, водата нахлува в нея заедно с цели рояци крил или други морски безгръбачни. После китът затваря устата, срасналият за долната част на устната кухина език, достигаш маса до 300 килограма, се притиска към небцето и прецеждащите пластини, а водата се изтласква странично от устната кухина, като малките ракообразни остават във филтъра на пластините. Накрая китът ги избутва с език към гърлото и ги поглъща през доста тясната си глътка, Следователно поглъщането на по-едри предмети — например цели кораби, както е в приключенията на Мюнхаузен, изобщо не е възможно, В зависимост от вида на кита, сезона и мястото на пребиваване освен крил се филтрират в различна степен един четиримилметров вид веслоноги ракообразни или крилоноги мекотели, които често пъти се срещат в огромни натрупвания. Пръскалото при мустакатия кит е двойно,

Семейството на ивичестите китове (Balaenopteridae) има многобройни надлъжни бразди по шията, които ясно личат при затворена уста. Браздите способстват устната кухина да се разтваря много широко като хармоника. Ивичестите китове (с изключение на гърбатия кит) плуват бързо (постоянна скорост 20—26 километра в час).

Синият кит (*Balaenoptera musculus*) е най-едрото и тежко животно, което някога е живяло на Земята. На дължина стига до 31 метра (веднъж дори беше измерена 33,3 метра, а друг път — 34 метра дължина), а масата му се равнява на 136 тона (по изключение 150—160 тона). Предполага се, че средната му маса днес е 83 тона, Броят на шийните бразди варира от 70 до 118, Те стигат до пъпа. Гърбът е синкавостоманеносив, а по светлосивия или белезникав корем се виждат неравномерни сиви петна. Шийната област е винаги сива. Разположената съвсем назад гръбна перка е много малка, Гръдните плавници обаче са дълги и остри и заемат една седма от общата дължина на тялото,

Синият кит яде главно крил и други рачета, а малките китчета и дребна риба, Стомахът на възрастния син кит побира около 1200 до 2000 литра крил, Всекидневно животното може да погълне до 4 тона крил. Някога сините китове са се срещали във всички океани. Както повечето големи антарктически китове синият кит през лятото обитава Южния ледовит океан. Той първи пристига в южните морски пространства на етапи в зависимост от възрастта — най-големите идват най-рано. Тук се хранят с едногодишен

дву и трисантиметров крил, плувайки около външната зона паков лед, който се отдръпва на юг. През краткото антарктическо лято той поема девет десети от необходимата му храна за една година и удвоява масата си. По време на дългата зимна миграция синият кит се храни предимно от натрупаната в Антарктика тлъстина.

Размножаването става в по-топли води. Новороденото вече е дълго 7—7,5 метра и тежи 2 тона. През периода на кърмене — за около осем месеца — то нараства на 15 метра и тежи 50 тона. Към края на третата година от живота му (дължината тогава възлиза на 20 метра) синият кит узрява полово. Бременността продължава десет-единадесет месеца. Поради развитието на китоловната дейност броят на сините китове днес значително е намалял в сравнение с количеството им в началото на века. Тогава в Антарктика имало около 200 000 екземпляра, сега през лятото там се срещат едва около 10 000 (в средата на 60-те години, когато броят на сините китове беше най-малък, те наброяваха само 4000). Сините китове мигрират най-често сами или по два-три. През северното лято част от тях тръгват към Арктическият океан, а други се отправят през южното лято към Южния океан.

Втората вълна едри китове, които пристигат в началото на лятото в Южното полярно море, са финвалите (*Balaenoptera physalus*). Някога те са били 250 000 до 400 000 на брой, а днес наброяват едва 84 000 екземпляра. Обикновено финвалът е дълъг 20 метра, по-рядко 26 метра (веднъж е била измерена дължина 27,5 метра), средната му маса е 48 тона. Шийните бразди са 68 до 114 на брой. Гърбът му е тъмносив, долната страна е бяла. Благодарение на вретеновидното си тяло той е един от най-стройните, пъргави и бързи беззъби китове. Скоростта, с която се придвижва, е 20 километра в час, а когато бяга, развива 33 километра в час. Финвалът е по-общителен от синия кит. Новороденото е дълго 6,4—6,5 метра и тежи 1800 килограма. Тръбната перка е разположена на границата между последната и средната трета на тялото. От вътрешната страна гръдните плавници са бели. Финвалът се храни с крил и риба. В Антарктика предпочита три-четирисантиметров двугодишен крил, но се храни и с възрастен крил. Всеки ден финвалът поема над един тон храна. Вероятно както при синия кит в Северното и Южното полукълбо съществуват две несмесващи се популации.

Сейвалът (*Balaenoptera borealis*) израства до 16—18 метра (максимум 21 метра). Средната му маса е 17,5 тона. Гърбът и страничната част на тялото са синьо-черни, а по корема от брадата започва бяла зона с червеникав оттенък и различна големина, която не стига до опашката, както е при финвала. Шийните бразди при сейвала са 32—100 на брой и стигат до пъпа. Сравнително големият тръбен плавник се намира на последната трета от дължината на тялото. Гръдните плавници са малки и тесни.

Сейвалът прекарва зимата в по-топлите райони на океаните, през лятото половината от животните мигрират в арктическите, а другата половина — в антарктическите води (по-рано тук е имало 75 000, дори 100 000 екземпляра, а днес са останали 40 500—83 000 броя), където се присъединяват към последните пристигнали едри китове. Сейвалът е един от много бързите плувци. За кратко време той развива 55 километра в час. Валените му са по-фини. С тях той поема дребен зоопланктон, а именно големи количества веслоноги ракообразни. Новороденото е дълго 4,5 метра.

Малкият ивичест кит (*Balaenoptera acutorostrata*) с дължина 5—7,5 метра (рядко 10 метра) и средна маса 7 тона е най-дребният ивичест кит. Окраската на гърба варира от синьо-черна до синьо-сива, коремът е белезникав. От външната страна на черните гръдни плавници се вижда бяла напречна линия. Малкият ивичест кит има 50—60 шийни бразди. Тръбният плавник се намира на граничната линия между последната и предпоследната четвърт от тялото.

Бременността продължава десет-единадесет месеца. Малкото се ражда с дължина 2,7 метра.

Малкият ивичест кит мигрира сам или на малки групи и често живее колективно с други беззъби китове. Среща се във всички морета. В Антарктика живеят около 200 000 екземпляра. Едва през 70-те години ловците на китове се насочиха и към по-дребните видове. През 1977 г. бяха уловени 11 114 малки ивичести кита, а през 1982—1983 г. международната комисия по китолов разреши улова на 7072 кита. Тъй като малкият ивичест кит обича да се приближава до корабите, той е особено застрашен. Прехраната му се състои предимно от крил, но и от риба и главоноги. През лятото обитава богатите на храна полярни морета в двете полукълба.